

Bredgade 4 - historien om et hus i Roskilde

Af Eva Tønnesen

Roskilde Børneasyl før 1908

Huset Bredgade 4 i Roskilde er oprindeligt bygget og indrettet til børneasyl og taget i brug i 1908. Børneasyleterne i Danmark kan føre deres historie tilbage til oprettelsen af det første asyl i København i 1828. Initiativtagerne var Det kvindelige Velgørenhedsselskab i København, der havde stor opbakning fra kronprinsesse Caroline Amalie, gemalinde til den senere konge, Christian 8. Det viste sig, at der var et enormt behov for at få passet småbørn i førskolealderen i de lavere sociale lag af befolkningen, hvor mor ofte måtte bidrage til familiens underhold ved ydmyge rengørings- og vaskejobs eller i den gryende industri. Hensigten var, at forældre kunne få passet deres børn, så de kunne passe deres arbejde uden at skulle bekymre sig om børnenes ve og vel imens.

Roskilde blev den første by uden for hovedstaden, der fik et børneasyl. Her var initiativtagerne to private damer, fru Wilhelmine Hansen, der kendte plejemoderen i det første københavnske børneasyl, og frk. Ulrikka Bang. De lejede en lejlighed i Allehelgensstræde, som Allehelgensgade hed dengang, og indrettede den til formålet. Man begyndte med 12 børn. Mange advarede imod, at det var skønne spildte kræfter. Dette tilbud ville almuen aldrig benytte sig af, men det kom til at gå lige modsat. Vi kan følge asylets virke gennem artikler i Roskilde Avis, hvor regnskabet årligt blev offentliggjort i april måned.

Allerede to år efter oprettelsen var der indmeldt 30 børn. Asylbørnene skulle møde mellem klokken 7 og klokken 9 om morgenen. De blev beskæftiget med læsning og diverse øvelser, der passede til deres alder. Pastor Jørgensen gav børnene en times undervisning i religion hver uge, og domorganist Matthison-Hansen gav dem sangundervisning. Der blev ført nøje opsyn med, at alt gik ordentligt til, idet nogle tilsynsførende damer på frivillig basis skiftedes til at aflægge uanmeldt besøg i børneasylet.

Den første bestyrer af asylet blev den nævnte Wilhelmine Hansen, der tog sig af ledelsen - herunder regnskabsførelse

Eva Tønnesen, 70 år, cand. mag. (historie og dansk). Pensioneret stads- og lokalhistorisk arkivar i Roskilde. P.t. konsulent ved Roskilde Museum.

- lige til sin død. Den daglige leder, der tog sig af børnene, blev kaldt for "Paapasserinde". Den første påpasserinde var madam Charlotte Elberg. Hun var midt i 50'erne og født i Potsdam. Siden ændredes titlen til "Læremoder". Denne titel antyder, at der ikke var tale om ren opbevaring af børnene. Man ville også lære dem noget. Men legen var dog den vigtigste beskæftigelse. Den kunne i godt vejr foregå udendørs i gården bag asylet. Sanglege var en yndet beskæftigelse.

I sommerperioden var der åbent fra kl. 7 til kl. 19, resten af året lidt kortere. Aldersmæssigt skulle børnene være mellem 2½ år og 7 år. De skulle kunne tale, gå alene og være renlige. Børnene kunne enten selv medbringe middagsmad eller hentes hjem til middag kl. 12 og leveres tilbage kl. 13. De skulle møde fra morgenstunden med kæmmet hår, renlige klæder og velvasket ansigt og hænder. Børn med fnat (hudsygdom) eller andre smitsomme sygdomme blev bortvist, for at de ikke skulle smitte de andre børn. Kom et barn ikke en dag, skulle asylet have besked, og årsagen skulle oplyses. Ved hyppige forsømmelser uden grund kunne et barn bortvises. Det var vel også rimeligt at stille krav, når det var gratis at få børnene passet. Det økonomiske grundlag var især private donationer.

Men behovet var så stort, at ledelsen måtte se sig om efter andre lokaler. Man nåede op på 80 – 100 børn, så de kunne ikke længere rummes i en lejlighed. Det endte med, at initiativtagerne fik en grund stillet gratis til rådighed af kongehuset ved at tage en bid af Palæhaverne for enden af Fondens Bro. Samtidig samlede bestyrelsen private midler ind til byggeri af et asylhus. Det stod færdigt i 1843 og fik adressen Fondens Bro nr. 4. Pengene – både til byggeri af det nye hus og til drift – skaffedes fra private donorer blandt byens bedre borgerskab samt fra godsejere og proprietærer i byens opland. Men der kom også penge ind fra basarer, forestillinger (sikkert dilettant), koncerter og lignende traditionelle måder at skaffe penge til filantropisk virksomhed.

Dronning Caroline Amalie vedblev at udvise asylsagen stor bevågenhed. Som enkedronning kom hun hvert år på kongens dødsdag, den 20. januar, og besøgte sin mands grav i Roskilde Domkirke. Ved den lejlighed aflagde hun også besøg i Roskilde Børneasyl, hvor børnene i dagens anledning stod og viftede med små Dannebrogssflag. I artiklen fra 50 års jubilæet bragt i Roskilde Avis 23/2 1885 kunne man læse, at den, der havde set dronningen "... betænke det med en Kjærlighedsgave – se med Moderøje paa alle de fattige Smaaabørn,

og hørte hende tale barnligt og enfoldigt med dem, vil have modtaget et uforglemmeligt Minde om den Kjærlighed, der boede i hende.”

Asyl i Bredgade 4 1908-1921

Omkring århundredskiftet var der tanker fremme om at nedrive hele den store midterkarré, der lå på det gamle Raadhustorv (nuværende Stændertorv), og som asylbygningen indgik i. Hensigten var at skabe frit udsyn til Roskilde Domkirke. En kreds af private borgere med kæmner Eckardt Møller i spidsen indsamlede penge til at opkøbe husene for, og i 1908 havde man omsider penge nok til at opkøbe de sidste huse, inklusiv asylbygningen. Husene blev derpå nedrevet, og et par år efter blev der anlagt et pænt lille anlæg. Siden blev det inddraget til parkeringspladser.

Men inden man nåede så vidt, havde asylbestyrelsen købt en gammel fattigrønne på grunden Bredgade 4 ved siden af Duebrødre Hospital. Det var en lang længe, der blev kaldt for De Borch'ske Huse efter den tidligere ejer, købmand Borch, hvis købmandsgård lå på det østre hjørne af torvet og Gullandsstræde – i dag med adressen Stændertorvet 2. Gården strakte sig fra torvet og helt ned til Bredgade, et areal på 2 tønder land. Længen var opdelt i etværelses lejligheder

Fotograf Kristian Hudes herlige billede af en flok børn fra den målgruppe, der gik i børneasylet. Roskilde lokalhistoriske Arkiv, ca. 1900.

med åbent ildsted i vindfanget og en stue, hvor familien sov, spiste og opholdt sig, uanset hvor stor den var. Bagved var der gårdsplads med gammeldags das. Heldigvis var tiden ved at løbe fra den form for indkvartering af fattigfolk til indtægt for velhavende folk i byen. Denne længe blev nu revet ned for at gøre plads til en helt ny asylbygning, der ligeledes stod færdig i 1908. Det blev et pænt lille hus i villastil med en lejlighed til asylbestyrerinden på 1. sal. I haven var der god plads til udendørsleg for børnene. Det nye asyl var også betalt af private midler. Heraf kan man måske udlede, at folk havde en mere velvillig indstilling til velgørehed for hundrede år siden end i vore dage.

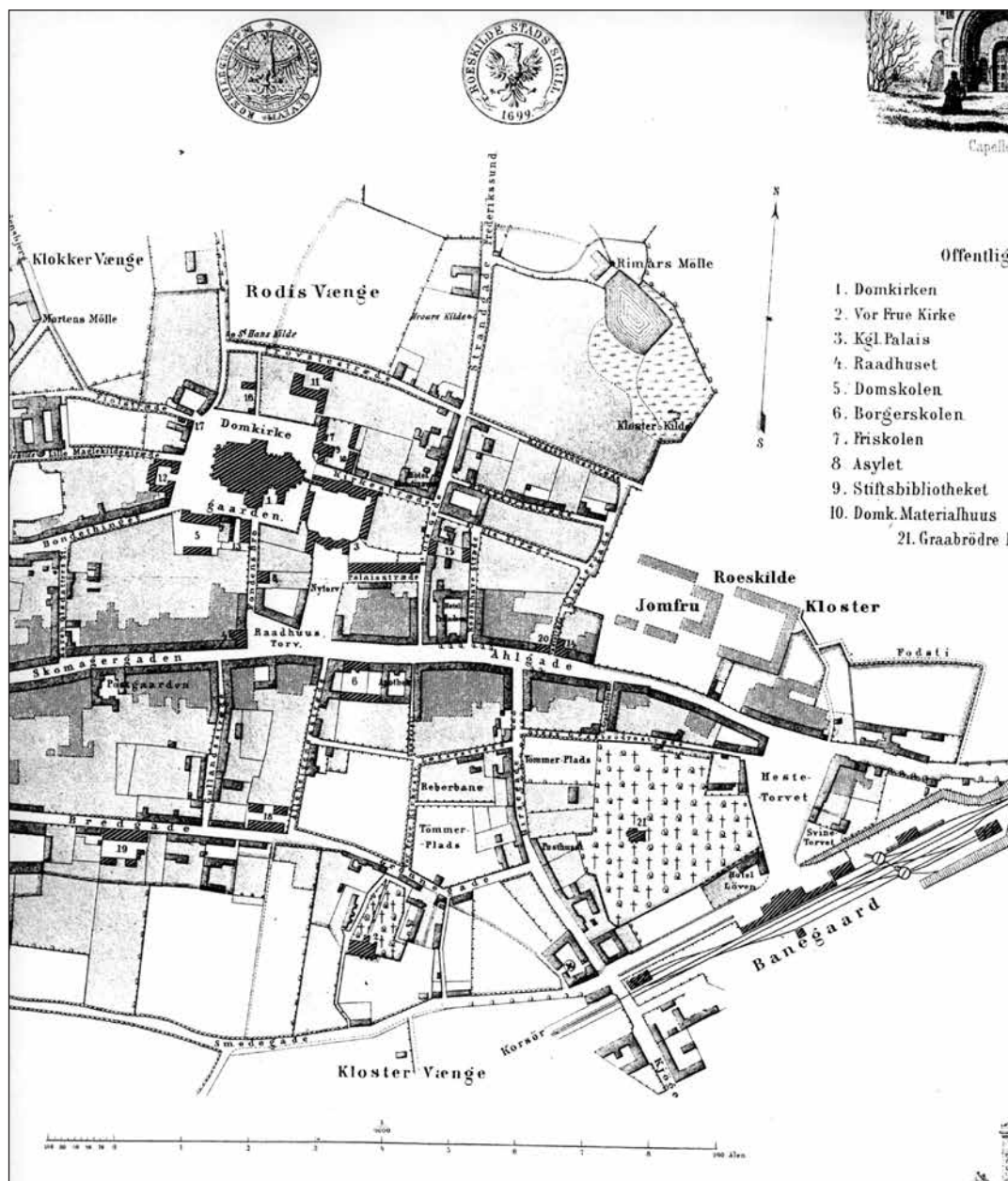
Her i Bredgade fungerede institutionen derpå i godt en halv snes år under de gamle former med en asylmoder, der fik hjælp af en enkelt medhjælper. Imidlertid var tiden ved at løbe fra de gamle børneasyl. Kommunerne begyndte at oprette kommunale børnehaver, siden også vuggestuer, hvor den daglige leder skulle have en pædagogisk uddannelse fra et børnehaveseminarium. Sådan blev det også i Roskilde. Men allerede en snes år inden oprettelsen af Dag hjemmet i Bredgade 17, byens første kommunale børnehave, indrettet i det tidligere fattigsygehus i 1938, var børneasylet blevet overflødigt. Derfor tilbød bestyrelsen for Roskilde Børneasyl i 1921, at kommunen kunne overtage huset Bredgade 4 og indrette det til bibliotek. Borgmester Jørgen Christian Sørensen udtalte i den anledning til Roskilde Avis 4/8 1921: "Asylet har spillet en stor og lykkelig Rolle, men virker nu ikke efter sin Hensigt, hvilket sikkert skyldes den store Arbejdsfortjeneste, der tillader Mødrene at blive hjemme. Men selvom Forholdene paa dette Omraade skulde svinge tilbage, tror jeg ikke, Asylgerningen bliver genoptaget, idet Opfattelsen med Hensyn hertil er blevet ændret. Man opfatter det ikke mere attraaværdigt at sætte sine Børn i Asylet." Med andre ord: Flere mindrebemidlede familier havde nu råd til den luksus at have en hjemmegående husmoder.

Folkebibliotek 1921-1961

Nu skulle huset danne ramme om byens folkebibliotek. Roskilde Biblioteks historie skal derfor kort opridses. Det var blevet oprettet i 1901 på privat initiativ. I de første tyve år af sin eksistens flyttede denne kulturinstitution noget rundt i byen. I 1913 flyttede biblioteket ind i en nu nedrevet sidelænge til Liebes Gård, der i dag huser Roskilde Museum. I 1917 udpegede byrådet et af sine medlemmer, førstelærer H.

P. Hansen fra Roskilde Markskole, til medlem af bibliotekets bestyrelse. Herved skabtes et betydningsfuldt kontaktled mellem bibliotek og byråd. I 1919 blev den første faguddannede bibliotekar, fru Ellen Schönberg Hansen, ansat. Hun blev i stillingen i 50 år. Ved jubilæet udtalte hun til Roskilde Dagblad 31/3 1969: "Biblioteket dengang var meget trangt. Vi stod bag en skranke og udleverede bøger fra lukkede hyl- der. Folk stod foran og læste op fra en bog med bøgernes

Udsnit af kort over Roskilde fra 1859. Asyl- et er angivet som nr. 8 på planen.

numre. Man havde ikke alfabetisk katalog, men registrerede bøgerne i den rækkefølge, vi fik dem.”

På bibliotekets generalforsamling i 1920 valgtes direktør Arthur Fang fra Roskilde Bryggeri til medlem af bestyrelsen. I 1921 oprettedes en biblioteksforening til støtte for biblioteket. Den blev skoleinspektør H. P. Hansen formand for, medens direktør Fang blev formand for selve biblioteket. Under dette makkerpars indflydelse gik biblioteket en frugtbar tid i møde, ikke mindst fordi man nu fik en passende bygning at flytte ind i. Endvidere blev bibliotekets økonomi lagt i faste rammer efter vedtagelsen af landets første bibliotekslov i 1920. Heri opmuntredes kommunerne til at yde så store bidrag, at man kunne opfylde lovens formål, nemlig "...at udbrede Kundskaber og almindelig Oplysning." Det krævede blandt andet en meget større bogbestand, bibliotekarisk vejledning, længere åbningstider og gode lokaler.

Asylbørnene opstillet foran det nye børneasyl, Bredgade 4. Foto: Kristian Hude, 1908. Roskilde lokallistoriske Arkiv.

Den udfordring ville man gerne tage op i Roskilde. H. P. Hansen fremsatte den idé, at folkebiblioteket i Roskilde skulle gøres til centralbibliotek for Gammel Roskilde Amt, så man også kunne yde bibliotekslån til landbefolkningen og opnå større tilskud fra stat og amt, hvilket ville komme roskildenserne til gode. Nu antog man bibliotekar Haralda Poulsen til at udføre den store plan. Hun var barnefødt i Roskilde. Haralda, som hun blev kaldt, var først uddannet cand. mag. og ansat som gymnasielærerinde, men sadlede om og tog en bibliotekaruddannelse oven i, så hun var velkvalificeret og samtidig en stor personlighed med et kraftigt engagement i bibliotekssagen. Biblioteket blev derpå omdannet til en selvejende institution med adressen Bredgade 4 og med orden i økonomien takket være gode offentlige bevillinger.

En af Haralda Poulsens første opgaver blev en gennemgang af den gamle bogbestand, der var ret nedslidt og indeholdt megen værdiløs triviallitteratur. Det var der til gengæld en del lånere, der blev utilfredse over. Disse svarede Haralda i et interview bragt i Roskilde Dagblad 22/4 1926. Heri sagde hun: "Nylig er Bibliotekerne blevet angrebet for, at de anskaffer for meget rent underholdende Litteratur. Det skulle ikke være rene Forlystelsesanstalter ... Over Biblio-

Overbibliotekar Haralda Poulsen ekspederer i udlånsalen på biblioteket, Bredgade 4. Roskilde lokalhistoriske Arkiv, ca. 1930.

teket her skal der stå: Ej blot til Lyst!" I løbet af nogle år fik man også lejligheden på 1. sal inddraget i biblioteksdriften. Harald lagde stor vægt på, at der var en håndvask ude på gangen, hvor personalet kunne sende folk med snavsede hænder hen, før de tog på hendes kære bøger.

Allerede inden besættelsestiden var Roskilde Bibliotek ved at sprænge sine rammer i Bredgade 4. Men i 1930'erne var der krise og ingen penge til at udvide byens kulturtilbud til borgerne. Man nåede dog så langt, at arkitekt Stigaard tegnede et udkast til en ny biblioteksbygning. Efter krigen tog man igen fat på planerne om at flytte biblioteket til større og bedre lokaler, men det strandede altid i byrådet, for disse ændringer ville koste skatteborgerne mange penge. I stedet fik biblioteket i 1952 overdraget den gamle fattiggård henne i Bredgade nr. 17. Her indrettedes fjernmagasin, kontor for skole- og børnebibliotekerne, oplandsafdeling for centralbiblioteket og skolecentral. Denne opremsning viser, hvordan institutionen var vokset i årenes løb. Her sad de ansatte så med tremmer for vinduerne den næste halve snes år.

Det var blandt andet de konservative byrådsmedlemmer, der hindrede en biblioteksudvidelse lige indtil den dag, hvor partimedlemmet fru Eva Petersen blev indvalgt i byrådet. Hun blev formand for biblioteksudvalget og tog straks handsken op. Der var imidlertid stadig byggerestriktioner for offentligt byggeri her 15 år efter besættelsestidens ophør. Så det var ikke mange midler, staten ville frigøre til biblioteksbyggeri. Men det lykkedes alligevel med lidt held at komme igennem og få lov til at bruge penge på en ny biblioteksbygning. Grunden havde man allerede købt af Roskilde adelige Jomfrukoster, i dag Roskilde Kloster. Det var klostrets store køkkenhave, der lå ud til Dronning Margrethes Vej. Før havde klostrets store ladegård ligget på grunden. Byggeriet gik i gang i 1959. Folk så måbende til, efterhånden som det nye bibliotek tog form, og man så, hvor stort det var i forhold til de små forhold i Bredgade 4. I vintermånederne i begyndelsen af 1961 kunne man omsider flytte ud af den gamle biblioteksbygning og ind i den nye.

Det viste sig siden i 1960'erne, at man sagtens kunne udfylde bibliotekets nye rammer. Efter ca. ti år på den nye adresse var der igen pladsmangel. Man nåede lige at komme i gang med udvidelsen 1978/1979, før samfundet kom ind i det årti, der er blevet kaldt for fattigfirserne, hvor der ikke var råd til at udvide kommunens kulturaktiviteter. I forbindelse med denne ombygning skulle der ryddes op i biblio-

teksbygningen på Dronning Margrethes Vej 14. Under denne oprydning fandt man i et skunkrum under en trappe et gammelt arkiv. Forfatteren til denne artikel var lige blevet ansat som leder af Roskilde lokalhistoriske Arkiv på biblioteket et par år i forvejen. Nu kom de glade findere over i arkivet og fortalte om deres fund. Det viste sig at være Roskilde Børneasyls arkiv fra perioden 1835-1921, så det var noget af et fund. Derfor ved vi i dag så meget om asyldriften.

Kommunale og relaterede aktiviteter 1961-1993

Samtidig med biblioteksbyggeriet i slutningen af 1950'erne skete der store ændringer i kvarteret omkring Bredgade-Gullandsstræde-Skomagergade. Der blev ryddet op i de gamle baggårde mellem sydsiden af Skomagergade og nordsiden af Bredgade, så man fik skabt en centralt beliggende parkeringsplads. Samtidig etableredes en ny gade fra Allehelgensgade til Gullandsstræde, der gav adgang til den nye parkeringsplads. I første omgang blev den kaldt for Parkeringsgaden. I 1959 stillede stadsingeniør Jens Johan Jensen forslag om at kalde gaden for Damphusstræde. Gullandsstræde havde i middelalderen heddet Dampestræde, opkaldt efter en badeanstalt i gaden. Det navn kunne man

Kvinder ansat på Kommunernes Hukortcentral, pavillon ved Bredgade 4. Billedet illustrerer kontormaskinernes størrelse i denne periode. Foto: Henrik Clausen. Roskilde lokalhistoriske Arkiv, 1964.

passende tage op igen. Som alternativ foreslog han Anders Borch's Gade efter den sidste ejer af den store, gamle købmandsgård, der som nævnt strakte sig fra Stændertorvet 2 ned til Bredgade. Men ingen af navneforslagene vandt gehør i byrådet.

I 1961 blev der i forbindelse med en byfest i Roskilde udskrevet en konkurrence om navngivning af parkeringsgaden og parkeringspladsen. Resultatet blev, at gaden kom til at hedde Borchsgade efter købmand Anders Borch og før ham faderen, købmand Søren Borch. P-pladsen kom til at hedde Schmeltz Plads efter byens store velgører, håndværksvæver, siden manufakturhandler Otto Henrich Schmeltz, der havde sin forretning Stændertorvet 6, og som havde doneret og siden testamenteret store pengesummer til byen. Blandt andet kan vi takke ham for rådhuset på samme torv, udvidelsen af Allehelgensgade, Byparken og to stiftelser for ældre borgere i byen.

Men tilbage til den gamle asylbygning. Nu stod kommunen med en tom bygning. Hvad kunne man bruge den til? Det viste sig ikke at være et problem i en tid, hvor der var ved at blive for trangt på rådhuset i forbindelse med, at der kom fuld fart på samfundsudviklingen i begyndelsen af 1960'erne. Det blev folkeregistret og skatterådet, der fik ny adresse i Bredgade 4. For øvrigt var folkeregistret og andre kommunale institutioner i 1950'erne gået over til at bruge hulkort, en tidlig form for anvendelse af edb. Det var derfor naturligt, at en afdeling af I/S Kommunernes Hulkortcentral i 1966 også flyttede ind i huset. Allerede i 1969 havde denne virksomhed vokset sig så stor, at folkeregistret og skatterådet måtte rykke ud, og Kommunernes Hulkortcentral blev tilbage som eneste lejer. I 1972 blev Kommunedata (siden kaldt for KMD) etableret ved en fusion af hulkortcentralen og et par store kommunale edb-centraler. Ifølge lokaltelefonbogen hed institutionen herefter Kommunedata I/S. Amtskommunernes og Kommunernes Edb-central. Brøndby-Centralens Afdeling i Roskilde - for nu at få det hele med. De gamle lokalvejvisere afslører, at Kommunedata kun forblev på den gamle adresse i Bredgade 4 indtil 1975, hvor virksomheden ikke længere kunne rummes i de trange lokaler og derfor flyttede.

Så stod huset i nr. 4 atter ledigt, men det varede ikke ret længe, før kommunen fandt en passende anvendelse for huset med den gode, centrale beliggenhed. Fra 1976 hed brugeren Roskilde Lænke-Ambulatorium. Nu var det således atter

en institution med et socialt formål, der var rykket ind i det gamle hus. Lænken var en landsforening, der på foreningsbasis drev rådgivningsafdelinger rundt omkring i landet med det formål at afvæne alkoholikere. Nu gik der igen en lang periode uden omskiftelser, nemlig frem til 1993, hvor Lænken flyttede til en ny adresse på Vindingevej.

Turistbureau 1993-2008

Den nye lejer blev Roskilde Turistbureau. Det havde siden 1970 haft til huse i den nordre ende af det gamle Duebrødre Klosters afdeling på torvet. Denne bygning var blevet erhvervet af Roskilde Kommune i 1967, da der blev for trangt på rådhuset. Her havde bureauet haft en central beliggenhed klods op ad byens største turistattraktion, Roskilde Domkirke. Men der blev atter pladmangel, både i den kommunale administration og i turistbureauet. Da den gamle asylbygning netop var blevet forladt af Lænken, kunne kommunen tilbyde turistchef Mogens Pehrsson, at han flyttede herhen. Efter en ombygning af huset, hvor der føjedes et nyt indgangsparti tegnet af arkitekt Mogens Suhr Andersen til det gamle hus, kunne turistbureauet og dets nære samarbejdspartner, Roskilde-Egnens Erhvervsudviklingsråd, flytte ind i huset. Ved samme lejlighed ændredes adressen fra Bredgade

Borgmester Henrik Christiansen holder tale foran turisthusets indgangsparti ud imod Gullandsstræde i anledning af Roskilde Turistbureaus 50 års jubilæum i 1997. Ved samme lejlighed musicerede Roskildegarden. Roskilde lokalhistoriske Arkiv.

4 til Gullandsstræde 15, da det nye indgangsparti vendte ud imod denne gade.

Samtidig med Roskilde Turistbureaus indflytning i nye lokaler fik bureauet tegnet et nyt logo. Opgaven blev overladt Hans Møllergaard. Motivet var en kalejdoskopisk gengivelse af byens seværdigheder og kulturtilbud: domkirken, torvehandelen, de mange uddannelsessteder, vikingeskibene, Roskilde Festival, musiklivet og kunsten samt egnens smukke natur. Mogens Pehrsson gik på pension året efter, men forinden blev der på hans initiativ opsat 10 bytavler rundt omkring i byen, der kunne guide turisterne rundt til byens største attraktioner. Det eneste sted, de ikke længere kunne finde, blev desværre turistbureauet. Trods den korte afstand fra torvet og skiltning viste det sig at blive et stort problem for udenbys besøgende og turister at finde byens turistkontor og få vejledning i at få det bedste ud af opholdet i den gamle kulturby.

I 1997 kunne Roskilde Turistbureau fejre sit 50 års jubilæum. Det fejredes ikke bare i turisthuset, men i hele byen med en forrygende byfest, der varede en weekend. Der var kræmmermarked og underholdning i lange baner. Blandt andre optrådte det populære poporkester Bamses Venner. Det hjalp dog ikke på besøgstallet, der efterhånden dalede til under det halve i forhold til tidligere. Turistchefen hed nu Jan Leyborn. Han havde naturligt nok et stort ønske om at komme tilbage til Stændertorvet. Chancen kom i forbindelse med den kommunale strukturreform ved årsskiftet 2006/2007. Den nye storkommune, der også kom til at omfatte Gundsø Kommune og Ramsø Kommune, måtte nødvendigvis have et nyt og større rådhus, hvis administrationen ikke skulle splittes i atomer fordelt rundt omkring i byen. Løsningen blev, at Roskilde Kommune købte amtsgården ude på Køgevej, der stod tom efter nedlæggelsen af de gamle amtskommuner. Den nye Region Sjælland havde nemlig valgt at lægge sit hovedsæde i Sorø og havde derfor ikke brug for bygningen på hjørnet af Køgevej og Gormsvej. I løbet af nogle år flyttede den kommunale administration væk fra det gamle rådhus på adressen Stændertorvet 1, og Roskilde Turistbureau kunne nu rykke ind på denne adresse i 2008 og få sin centrale beliggenhed tilbage.

Plejehjem 2008 -

I 1954 stiftedes Foreningen til Fremskaffelse af Boliger for Ældre og Enlige af nogle fagforeninger og større virksom-

heder. Ud over gode lejligheder ville man tilbyde beboerne kollektive faciliteter, så de kunne være selvhjulpne så længe som muligt. Foreningen kom ret hurtigt ind på også at drive plejehjem. I Roskilde opførte foreningen kollektivhuset Margrethegården på Dronning Sofies Vej i årene 1966-67. Som de andre kollektivhuse rundt omkring i landet blev det drevet som en selvejende institution. Omkring 1972 købte Margrethegården Bredgade 2 (Duebrødre Klosters nye stiftelse fra 1841) og kommunens ejendom Bredgade 4 med tilhørende store havegrunde, der afgrænsedes af Allehelgensgade, Bredgade, Gullandsstræde og den nye Borchsgade. I haven bag nr. 2 opførtes plejehjemmet Margrethe Hjemmet, der blev indviet 9/12 1973. Det var fuldt moderne udstyret efter datidens normer: 44 værelser med eget toilet og garderobe. Da man ikke fik brug for Bredgade 4, gik købet tilbage to år efter, så kommunen atter blev ejer.

35 år senere stod det klart, at en modernisering var påkrævet, hvis Margrethe Hjemmet skulle leve op til en ny tids normer. Nu var det så heldigt, at den gamle asylbygning igen stod tom. Her var der mulighed for en tiltrængt udvidelse af plejehjemmet. Bestyrelsen indledte derfor forhandlinger om at købe huset af kommunen, og i 2010 blev Margrethegår-

Den nye glasgang, der forbinder Margrethe Hjemmets beboelsesfløj i Borchsgade med det gamle asylhus ud imod Bredgade, der indeholder køkken, spisesal og mødelokale for ældreinstitutionen. De gamle vinduer er bibeholdt. Foto: Jeppe Tønsberg 2015.

den atter ejer af den gamle ejendom. Om- og tilbygning blev lagt i hænderne på Thora Arkitekterne Aps. 8/4 2011 kunne plejehjemmets ældste beboer, der havde passeret de 100 år, foretage 1. spadestik.

17/1 2014 blev resultatet af renoveringen indviet. I mellemtiden var alle værelser blevet renoveret og syv nye værelser føjet til. Der var endvidere opført en glasgang mellem boligfløjen ud imod Borchsgade og huset Bredgade 4. Her i den gamle asylbygning er der indrettet køkken og spisesal i stueetagen og samlings- og aktivitetsrum på 1. sal. På en af arkitekttegningerne kaldtes huset ligefrem for "kulturhus". Ombygningen er sket med stor veneration for den gamle bygning. Således er vinduer og trappepartiet blevet bibeholdt. Pendulet er igennem årene svinget mellem sociale og kulturelle formål. Men nu går de to formål op i en højere enhed.

Litteratur:

Ahn Pedersen, Lars: Turistbureau forvandles til Plejehjem. Dagbladet 11. nov. 2011.

Fang, Arthur: Foreningen til Opførelse af Arbejderboliger i Roskilde: 1899 – 17. Marts – 1949. Roskilde 1949.

Fang, Lotte: Duebrødre Kloster. Roskilde 1991.

Fang, Lotte: Gader & stræder i Roskilde Kommune. Roskilde 1998.

Karlsson, Per: Roskildebørns hverdag for 100 år siden. ROMU 2002. S. 67-98. Roskilde 2003. Findes også digitalt: <http://goo.gl/DuFUsl>

Roskilde Asyl. Roskilde Avis. 30/4 1836 og 8/4 1837 samt 23/2 1885.

Roskilde Vejviser. Moestrups Forlag 1961-1993.

Trap, J. P.: Kongeriget Danmark. Bd. 1. Indledende Beskrivelse af Danmark, Kjøbenhavn og Frederiksberg. København 1906. S. 307 (om asylsagen)

Tønnesen, Eva: Byen med de mange biblioteker. By og bibliotek gennem 100 år... S. 67-90. Roskilde 2001.

Hjemmesider og databaser:

Base RAR 1987-2005. Roskilde lokalhistoriske Arkiv

(digital avisregistrant). <https://goo.gl/TdaUAc>

Find Roskilde Avis Registrant.

www.forening.laenken.dk/laenken_roskilde

www.margrethegaarden-roskilde.dk

www.margrethehjemmet.dk

<http://roskildeturist.dk/page22.html> (ved Lotte Fang-Borup)

Kildematerialer og registranter:

Roskilde Børneasyls arkiv. 1835-1921.

Roskilde Biblioteks arkiv. 1901- .

Roskilde lokalhistoriske Arkivs avisregistrant 1961-2005.

Roskilde Turistbureaus arkiv. 1947- .